

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

A középkori Magyarország okleveles forrásai (TRO 2008)

Dr. Gulyás László Szabolcs

Féléves tematika:

1. Szóbeliség és írásbeliség a középkori Magyarországon. Narratív és okleveles források.
 2. Az írásbeliség elterjedése a középkori Magyar Királyságban
 3. Az oklevél jellemzői. Az oklevéltan alapfogalmai, szfragisztika, paleográfia.
 4. Az oklevél szövege, belső felépítése.
 5. Az oklevelek kritikai vizsgálatának módszerei, a filológia.
 6. A magyar oklevélanyag a levéltárakban, a MNL OL DL és DF gyűjtemények kialakulása. Forráskiadványok, digitális adatbázisok.
 7. ZH
- 8–9. Az okleveles források keletkezése: kancellária, hiteleshelyek, országos világi és egyházi oklevéladók, helyi és közösségi írásbeliség, magánjogi írásbeliség. Az oklevelek írói.
- 10–11. Jogrendszer a középkori Magyarországon: magán-, dologi-, kötelmi jog és a perjog az oklevelekben.
- 12–14. Az oklevelek típusai: privilégiumok, birtokjogi oklevelek, perjogi iratok, gazdasági és egyéb típusú összeírások, missilisek, stb.

A foglalkozásokon történő részvétel:

- A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlat+írásbeli vizsga

Az értékelés módja, ütemezése:

Az értékelés alapja 1 zárthelyi dolgozat (a 6. héten), további feltétel egy beadandó dolgozat (forrásfeltárás) beküldése november 30-ig a gulyaslsz@freemail.hu email címre. A félévet írásbeli vizsga zárja a vizsgaidőszakban, amelyet azonban egy klasszikus értelemben vett, lábjegyzetelt szemináriumi dolgozattal is ki lehet váltani.

A félévközi ellenőrzések követelményei:

A zárthelyi dolgozat megírása az előre megbeszélte tananyag alapján fog történni. A beadandó(k) témáját a kurzus kezdetekor fogom ismertetni.

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegy a zárthelyi dolgozat, a beadandó szemináriumi dolgozat, valamint a vizsga (opcionálisan újabb beadandó dolgozat) osztályzatainak számtani átlaga alapján tevődik össze. Amennyiben a három osztályzat közül valamelyik elégtelen, a féléves jegy is elégtelen.

Felhasználható szakirodalom:

- A Magyar Országos Levéltár Mohács előtti gyűjteményének digitális, interneten elérhető adatbázisa. <http://archives.hungaricana.hu/hu/charters/search/>
- A Középkori Magyarország Digitális Könyvtára. http://mol.arcanum.hu/medieval/opt/a101101.htm?v=pdf&a=start_f
- Középkori oklevelek tömeges digitalizálása (elektronikus dokumentum) [file:///C:/Users/Dr.%20Guly%C3%A1s%20L%C3%A1szl%C3%B3/Desktop/LET%20%C3%96LT%C3%89SEK/kozepkori_oklevelek_tomeges_digitalizalasa%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Dr.%20Guly%C3%A1s%20L%C3%A1szl%C3%B3/Desktop/LET%20%C3%96LT%C3%89SEK/kozepkori_oklevelek_tomeges_digitalizalasa%20(3).pdf)

- A magyar hivatali írásbeliség fejlődése 1181–1981 (Magyar Herold. Forrásközlő, családtörténeti és címertani évkönyv 1.). Szerk. Kállay István. Budapest, 1984,
- A történelem segédtudományai. Szerk. Bertényi Iván. Bp., 1998. (Oklevéltan, pecséttan, paleográfia és filológia c. fejezetek)
- Az értelmiség Magyarországon a 16–17. században. Szerk. Zombori István. Szeged, 1988.
- Bónis György: Jogtudó értelmiség a Mohács előtti Magyarországon. Bp., 1971.
- Eckhart Ferenc: Magyar alkotmány és jogtörténet. Bp., 2000.
- Érszegi Géza: III. Béla kancelláriai reformjáról. In: Magyar Herold. Forrásközlő, családtörténeti és címertani évkönyv. 1. Bp., 1984., 72–79.
- Font Márta – Fedeles Tamás – Kiss Gergely: Magyarország kormányzati rendszere (1000–1526). Pécs, 2007.
- Gulyás László Szabolcs: Literátus szerepek – literátus egzisztenciák. Középkor végi írástudók a rurális térben. In: Mindenki vágyik a tudásra, de az árát senki sem akarja megadni. Az oktatás finanszírozási háttere és haszna a középkorban és a korai újkorban. Szerk. Haraszti Szabó Péter – Kelényi Borbála – Simon Zsolt. Bp., 2019. 15–37., 2019. https://www.academia.edu/43031986/Liter%C3%A1tus_szerepek_liter%C3%A1tus_egzisztenci%C3%A1k_K%C3%B6z%C3%A9pkor_v%C3%A9gi_%C3%ADr%C3%A1stud%C3%B3k_a_rur%C3%A1lis_t%C3%A9rben_Roles_of_Literates_Substences_of_Literates_Scribes_in_Rural_Space_at_the_End_of_The_Middle_Ages
- Gulyás László Szabolcs A mezővárosi ingatlanforgalom szokásjoga a 14–16. századi Zemplén megyében és környékén. Történelmi Szemle 58 (2016) 1. sz. 23-61. https://www.academia.edu/25082239/A_mez%C5%91v%C3%A1rosi_ingatlanforgalom_szok%C3%A1sjoga_a_14_16_sz%C3%A1zadi_Zempl%C3%A9n_megy%C3%A9ben_%C3%A9s_k%C3%B6rny%C3%A9k%C3%A9n_The_Customary_Law_of_Real_Estate_Trade_in_Market_Towns_in_the_14th_to_16th_Centuries_The_Case_of_Zempl%C3%A9n_County_and_its_Region
- Jakó Zsigmond – Radu Manulescu: A latin írás története. Bp., 1987.
- Köblös József: Az egyházi középréteg Mátyás és a Jagellók korában. Budapest, 1994.
- Középkori leveleink 1541-ig (Régi Magyar Levelestár 1.). Szerk. Papp Lajos – Hegedűs Attila. Budapest, 1991.
- Kubinyi András: Királyi kancellária és udvari kápolna Magyarországon a XII. század közepén. In: Uő.: Főpapok, egyházi intézmények és vallásosság a középkori Magyarországon. (METEM könyvek 22.), Bp., 1997., 7–67.
- Kubinyi András: Polgári értelmiség és hivatalnokrétege Budán és Pesten a Hunyadi- és Jagelló-korban. Levéltári Közlemények 39. (1968) 205–231. https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKozlemenyek_39/?pg=214&layout=s

- Kumorovitz L. Bernát: A magyar pecséthasználat története a középkorban. (A Magyar Nemzeti Múzeum Művelődéstörténeti Kiadványa). Bp., 1993.
- Loca credibilia. Hiteleshelyek a középkori Magyarországon (Egyháztörténeti tanulmányok a pécsi egyházmegye történetéből 4.). Szerk. Fedeles Tamás – Bilkei Irén. Pécs, 2009.
- Rubicon 2009/11. sz. Középkor (Érszegi Géza írása az oklevéltanról)
- Solymosi László: Írásbeliség és társadalom az Árpád-korban. Bp., 2006.
- Solymosi László: A bencés konventek hiteleshelyi oklevéladásának kezdetei. In: Mons Sacer 996-1996. Pannonhalma 1000 éve. I. Szerk. Takács Imre. Pannonhalma, 1996. 481–498.
- Solymosi László: Anyanyelv és jogi írásbeliség a középkori Magyarországon. Történelmi Szemle 53 (2011) 479–501.
- Szende Katalin: A magyar városi írásbeliség kezdetei In: Arcana tabularii. Tanulmányok Solymosi László tiszteletére I–II. Szerk. Bárány Attila – Dreska Gábor – Szovák Kornél. Budapest – Debrecen, 2014. I. 435–458.
https://www.academia.edu/10145216/A_magyar_v%C3%A1rosi_%C3%ADrasbelis%C3%A9g_kezdetei_The_beginnings_of_urban_literacy_in_Hungary_In_Arcana_tabularii_Tanulm%C3%A1nyok_Solymosi_L%C3%A1szl%C3%B3_tisztelet%C3%A9re_Szerk_B%C3%A1r%C3%A1ny_Attila_Dreska_G%C3%A1bor_Szov%C3%A1k_Korn%C3%A9l_Budapest_Debrecen_n_p_2014_435_458
- Szende Katalin – Majorossy Judit: Libri civitatum. Városkönyvek a középkori Magyar Királyság közigazgatásában. In: Tiszteletkőr. Történeti tanulmányok Draskóczy István egyetemi tanár 60. születésnapjára. Szerk. Mikó Gábor – Péterfi Bence – Vadas András. Budapest, 2012. 319–330.
https://www.academia.edu/5004253/Libri_civitatum_V%C3%A1ros_k%C3%B6nyvek_a_k%C3%B6z%C3%A9pkori_Magyar_Kir%C3%A1lys%C3%A1g_k%C3%B6zigazgat%C3%A1s%C3%A1ban
- Szentpétery Imre: Chronologia. Bp., 1923.
- Szentpétery Imre: Magyar Oklevéltan. (A Magyar Történettudomány Kézikönyve II/3.). Bp., 1930. (Utánnomás: 1995.)
- Tringli István: Középkori oklevelek kiadásának problémái. Fons 7 (2000) 7–40.
http://epa.oszk.hu/03300/03304/00019/pdf/EPA03304_fons_2000_01_007-040.pdf
- 700 éves a közjegyzőség Magyarországon (Studia notarialia Hungarica 9.). Szerk. Rokolya Gábor. Budapest, 2008.

Szakirodalom a beadandó dolgozatokhoz

1. A székely rovásírás

- A magyar irodalom története I. kötet. A kezdetektől 1800-ig. Főszerk. Szegedy-Maszák Mihály. Budapest, 2008. (A székely rovásírás... stb. című fejezet!)

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_542_03_A_magyar_irodalom_tortenetei_1/ch05.html

- Csallány Dezső: A székely–magyar rovásírás emlékei. In: A Nyíregyházi Jósa András Múzeum évkönyve 3 (1960). Szerk. Csallány Dezső. Nyíregyháza, 1963. 39–135.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_SZSZ_Jame_03/?pg=39&layout=s

-Fehér Bence: A Kárpát-medencei rovásírásos emlékek gyűjteménye I. Korai emlékek (1599 előtt) és kései feliratos emlékek. Bp., 2020.

https://mki.gov.hu/media/pdf/mki_2020_rovas.pdf

-Róna-Tas András: A székelyek ősi kincse: a rovásírás. Keletkutatás 2017. tavasz, 5–16.

http://real.mtak.hu/71865/1/R%C3%B3na%20Tas%20Andr%C3%A1s_A%20sz%C3%A9kelyek%20C5%91si%20kincse_a%20rov%C3%A1s%3ADr%C3%A1s.pdf

-Sándor Klára: A székely írás megíratlan története(i). Erdélyi Múzeum 58 (1996) 1–2. 83–93.

https://eda.eme.ro/bitstream/handle/10598/25313/EM_1996_1-2_008_Sandor_Klara-A_szekely_iras_megiratlan.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Szóbeliség és írásbeliség az Árpád-korban

-Általános elméleti jelleggel:

Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig. Szerk. Nyíri Kristóf – Szécsi Gábor. Bp., 1998.

https://mandadb.hu/common/fileservlet/document/324076/default/doc_url/Nyri_K_SzcsiG_Szbelisgs_rsbelisg.pdf

-Hajnik Imre: A magyar bírósági szervezet és perjog az Árpád- és vegyesházi királyok alatt. Bp., 1899. (a 145–341 közötti oldalokról a pereljárás szóbeli elemei: pecséttel idézés, istenítélet, eskü, stb.)

https://mandadb.hu/dokumentum/1187913/1279_OGYK_000220650_04384700lo_wm.pdf

esetleg ugyanezek az elemek innen:

A magyar bírósági szervezet és perjog története. Szerk. Varga Endre. Bp. 1961.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKorpusz_LevSzakTovk_Felfok_13/?pg=200&layout=s

-A magyar irodalom története I. kötet. A kezdetektől 1800-ig. Főszerk. Szegedy-Maszák Mihály. Budapest, 2008. (A szóbeliség és írásbeliség... stb. című fejezet!) https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_542_03_A_magyar_irodalom_tortenetei_1/ch07.html#id492606

-Fügedi Erik: Verba volant. Középkori nemességünk szóbelisége és az írás. In: Uó: Kolduló barátok, polgárok, nemesek. Tanulmányok a magyar középkorról. Budapest, 1981. 437–462 (**ePub formátumban kérésre elküldöm!**)

-Hajnik Imre: A perdöntő eskü és az előzetes tanúbizonyítás a középkori magyar perjogban. (Értekezések a társadalmi tudományok köréből). Bp., 1881.

<https://core.ac.uk/download/pdf/35140067.pdf>

-A szóbeliség megjelenésére a jobbágyság körében a középkor második felében (áldomás, tanúskodás, stb.):

Gulyás László Szabolcs: A mezővárosi ingatlanforgalom szokásjoga a 14-16. századi Zemplén megyében és környékén. Történelmi Szemle 58 (2016) 1. sz. 23–61.

https://www.academia.edu/25082239/A_mez%C5%91v%C3%A1rosi_ingatlanforgalom_szok%C3%A1sjoga_a_14_16_sz%C3%A1zadi_Zempl%C3%A9n_megy%C3%A9ben_%C3%A9s_k%C3%B6rny%C3%A9k_%C3%A9n_The_Customary_Law_of_Real_Estate_Trade_in_Market_Towns_in_the_14th_to_16th_Centuries_The_Case_of_Zempl%C3%A9n_County_and_its_Region

3. Az írásbeliség elterjedése az Árpád-korban

-Tarnai Andor: „A magyar nyelvet írni kezdik” Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon. Bp., 1984. 9–25.

<https://mek.oszk.hu/16900/16923/16923.pdf>

-Nemerkényi Előd: A latin írásbeliség kialakulása a középkori Magyarországon. Centrum és periféria. Aetas 23 (2008) 89–93.

<http://epa.oszk.hu/00800/00861/00040/pdf/089-093.pdf>

-Solymosi László: Az írásbeliség fejlődése az Árpád-korban. In: Uő: Írásbeliség és társadalom az Árpád-korban. Bp., 2006. 193–215. (**Ha nem lesz könyvtár, keressetek az ügyben!**)

-Solymosi László: A perjogi írásbeliség első százada. Vigilia 67 (2002) 521–527.

https://vigilia.hu/pdfs/Vigilia_2002_07_facsimile.pdf#page=43

-Jakó Zsigmond – Radu Manulescu: A latin írás története. Bp., 1987. (az Íráshasználat, írásoktatás, írástudás a középkorban c. fejezet kapcsolódó részei)

ennek internetes változata: <https://core.ac.uk/download/pdf/35136563.pdf>

-A magyar irodalom története 1600-ig. I. kötet. Főszerk. Sótér István. Bp., 1964. (7–10. fejezet)

<http://www.elib.hu/02200/02228/html/01/22.html>

-Kumorovitz, L. Bernát: A középkori magyar magánjogi írásbeliség első szakasza (XI-XII. század). Századok 97 (1963) 1–35.

http://real-j.mtak.hu/13713/1/Szazadok_1963.pdf

4. Az oklevelek típusai, belső felépítésük és tartalmuk

-Solymosi László: Oklevéltan. In: A történelem segédtudományai. Szerk. Bertényi Iván. Budapest, 1998. 176–193.

-Érszegi Géza: Oklevéltan. In: A történelem segédtudományai. Szerk. Kállay István. Budapest, 1986. 12–29.

ha egyik sem elérhető, akkor:

Levéltári kézikönyv. Szerk. Körmeny Lajos. Bp., 2009. (Oklevéltan c. fejezet)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MolDigiLib_VSK_leveltari_kezikonyv/?pg=0&layout=s

-Szentpétery Imre: Magyar Oklevéltan. (A Magyar Történettudomány Kézikönyve II/3.). Bp., 1930. (Utánnomás: 1995.)

ha nem elérhető, akkor jobb híján:

Horvát Árpád: Oklevéltani jegyzetek. Bp. 1880.

https://books.google.hu/books?id=UvcMAAAAAYAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

-Hajnik Imre: A magyar bírósági szervezet és perjog az Árpád- és vegyesházi királyok alatt. Bp., 1899. (az Oklevelek c. fejezet.)

https://mandadb.hu/dokumentum/1187913/1279_OGYK_000220650_04384700lo_wm.pdf

-Borsa Iván: Irattípusok a középkori Magyarországon. Levéltári Közlemények 64 (1993) 27–37. https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKozlemenyek_64/?pg=28&layout=s

-Knini Bojnicic Iván: Az oklevélhamisítás a középkorban, különösen Magyarországon és társországaiban. Zágráb, 1880. <http://real-eod.mtak.hu/5204/1/000902312.pdf>

5. Az Aranybulla

-Erdélyi László: Az Aranybulla társadalma. In: Emlékkönyv Fejérpataky László életének hatvanadik évfordulója ünnepére. Szerk. Szentpétery Imre. Budapest, 1917. 82–108.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/KlasszikusOrvosiKonyvek_002/?pg=81&layout=s

-Érszegi Géza: Az Aranybulla (A 750. évfordulóján). Fejér megyei történeti évkönyv 6 (1972) 5–26. https://library.hungaricana.hu/hu/view/FEJM_FMTE_06/?pg=6&layout=s

-Érszegi Géza: „Hét példányban megíraták”. Az Aranybulla szövegének hagyományozódása. In: „Múltunk építőkövei”. Szerk. Csurgai Horváth József – Kovács Eleonóra. Székesfehérvár, 2001. 61–71.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/SZFV_Sk_02_Multunk/?pg=62&layout=s7

-Varga János: A királyi serviens. Levéltári közlemények 77 (2006) 3. 1–106.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKozlemenyek_77/?pg=488&layout=s

-Zsoldos Attila: II. András Aranybullája. Történelmi szemle 53 (2011) 1–38.

https://tti.abtk.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz2011-1/001-038_zsoldos_.pdf

6. A mezővárosi írásbeliség

-Lakatos Bálint: Ingatlanforgalmi ügyek a késő középkori magyarországi mezővárosokban és falvakban. Acta Universitatis Szegediensis. Acta Historica 135 (2013), 139–164. https://www.academia.edu/4847151/Ingatlanforgalmi_ugyek_a_kes%C3%BCgyek_a_k%C3%A9s%C5%91k%C3%B6z%C3%A9pkori_magyarorsz%C3%A1gi_mez%C5%91v%C3%A1rosokban_%C3%A9s_falvakban_Sales_Contracts_of_Estates_in_Late_Medieval_Towns_and_Villages_in_the_Kingdom_of_Hungary_including_Slavonia_and_Transylvania_In_Acta_Universitatis_Szegediensis_Acta_Historica_135_2013_139_164

-Lakatos Bálint: Bihar, Szalárd, Várad. Mezővárosi és városi oklevelek Bihar megyéből a Zsigmond-korban. In: Nagyvárad és Bihar a Zsigmond-korban. Szerk. Zsoldos Attila. Nagyvárad, 2020 (Tanulmányok Biharország történetéről 8.) 149–194.

https://www.academia.edu/44566401/Bihar_Szal%C3%A1rd_V%C3%A1rad_Mez%C5%91v%C3%A1rosi_%C3%A9s_v%C3%A1rosi_oklevelek_Bihar_megy%C3%A9b%C5%91l_a_Zsigmond_korban_Bihar_Szal%C3%A1rd_Oradea_Charters_of_towns_from_medieval_Bihar_county_1387_1437_In_Nagyv%C3%A1rad_%C3%A9s_Bihar_a_Zsigmond_korban_Szerk_Zsoldos_Atila_Nagyv%C3%A1rad_2020_Tanulm%C3%A1nyok_Biharorsz%C3%A1g_t%C3%B6rt%C3%A9net%C3%A9r%C5%91l_8_149_194

-Gulyás László Szabolcs: A hegyaljai mezővárosok középkori kiadványainak sajátosságaihoz (Adásvételi szerződések utólagos megpecsételése). Agrártörténeti Szemle 49 (2008) 213-228.

https://www.academia.edu/2982484/A_hegyaljai_mez%C5%91v%C3%A1rosok_k%C3%B6z%C3%A9pkori_kiadv%C3%A1nyainak_saj%C3%A1toss%C3%A1gaihoz_Ad%C3%A1sv%C3%A9teli_szerz%C5%91d%C3%A9sek_ut%C3%B3lagos_megpecs%C3%A9tel%C3%A9se_The_Peculiarities_of_the_Medieval_Charters_of_the_Hegyalja_Market_towns_The_posterior_sealing_of_bills_of_sale

-A mezővárosi írásbeliség jogi jellemzőiről, ezek eredetéről:

Gulyás László Szabolcs: A mezővárosi ingatlanforgalom szokásjoga a 14-16. századi Zemplén megyében és környékén. Történelmi Szemle 58 (2016) 1. sz. 23–61.

https://www.academia.edu/25082239/A_mez%C5%91v%C3%A1rosi_ingatlanforgalom_szok%C3%A1sjoga_a_14_16_sz%C3%A1zadi_Zempl%C3%A9n_megy%C3%A9ben_%C3%A9s_k%C3%B6rny%C3%A9k%C3%A9n

[%C3%A9n The Customary Law of Real Estate Trade in Market Towns in the 14th to 16th Centuries The Case of Zempl%C3%A9n County and its Region](#)

7. A városi írásbeliség

-Szende Katalin: A magyar városi írásbeliség kezdetei. In: Arcana tabularii. Tanulmányok Solymosi László tiszteletére. I–II. Szerk. Bárány Attila – Dreska Gábor – Szovák Kornél. Budapest–Debrecen, 2014. I. 435–458.

https://www.academia.edu/10145216/A_magyar_v%C3%A1rosi_%C3%ADrasbelis_%C3%A9g_kezdetei_The_beginnings_of_urban_literacy_in_Hungary_In_Arcana_tabularii_Tanulm%C3%A1nyok_Solymosi_L%C3%A1szl%C3%B3_tisztelet%C3%A9re_Szerk_B%C3%A1r%C3%A1ny_Attila_Dreska_G%C3%A1bor_Szov%C3%A1k_Korn%C3%A9l_Budapest_Debrecen_n_p_2014_435_458

-Szende Katalin–Majorossy Judit: Királyi kényszer vagy közösségi akarat? Hivatali írásbeliség a magyarországi bányavárosokban a 13–14. században. In: Márvány, tárház, adomány. Gazdaságtörténeti tanulmányok a magyar középkorról. Szerk. Weisz Boglárka – Skorka Renáta – Kádas István, Budapest, 2019. 507–540.

https://www.academia.edu/43460660/Kir%C3%A1lyi_k%C3%A9nyszer_vagy_k%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9gi_akarat_Hivatali_%C3%ADr%C3%A1sbelis_%C3%A9g_a_magyarorsz%C3%A1gi_b%C3%A1nyav%C3%A1rosokban_a_13_14_sz%C3%A1zadban

-Szende Katalin: Libri civitatum. Város könyvek a középkori Magyar Királyság közigazgatásában. In: Tiszteletkőr. Történeti tanulmányok Draskóczy István egyetemi tanár 60. születésnapjára. Szerk. Mikó Gábor – Péterfi Bence – Vadas András. Budapest, 2012. 319–330.

https://www.academia.edu/5004253/Libri_civitatum_V%C3%A1ros_k%C3%B6nyvek_a_k%C3%B6z%C3%A9pkori_Magyar_Kir%C3%A1lys%C3%A1g_k%C3%B6z%C3%A1s%C3%A1ban

-Szende Katalin: A magyarországi városi végrendeletek helye az európai joggyakorlatban (A középkori Sopron, Pozsony és Eperjes példája). Soproni Szemle 53 (1999) 343–356.

https://epa.oszk.hu/01900/01977/00205/pdf/EPA01977_Soproni_Szemle_1999-liii-4.pdf

8. A kancellária

-Érszegi Géza: III. Béla kancelláriai reformjáról. In: Magyar Herald. Forrásközlő, családtörténeti és címertani évkönyv. 1. Bp., 1984., 72–79.

-Kubinyi András: Királyi kancellária és udvari kápolna Magyarországon a XII. század közepén. In: Uő.: Főpapok, egyházi intézmények és vallásosság a középkori Magyarországon. (METEM könyvek 22.) Bp., 1997. 7–67.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKozlemenyek_46/?pg=62&layout=s

-Hajnal István: IV. Béla kancelláriájáról. Turul 32 (1914) 1–19.

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Turul-turul-1883-1950-1/1914-13FE0/1914-1-13FE1/iv-bela-kiraly-kancellariajarol-13FED/>

-Komáromi László: A külföldi hatás kérdése a III. Béla-kori központi írásbeliség tekintetében. In: Ünnepi tanulmányok Máthé Gábor 65. születésnapja tiszteletére. Szerk. Mezey Barna – Révész T. Mihály. Budapest, 2006. 309–323.

https://www.academia.edu/16958394/A_k%C3%BClfe%C3%B6lde_hat%C3%A1s_k%C3%A9rd%C3%A9se_a_III_B%C3%A9la_kori_k%C3%B6zponti_%C3%ADr%C3%A1sbelis%C3%A9g_tekintet%C3%A9ben_In_Mezey_Barna_R%C3%A9v%C3%A9sz_T_Mih%C3%A1ly_szerk_%C3%9Cnnepi_tanulm%C3%A1nyok_M%C3%A1th%C3%A9_G%C3%A1bor_65_sz%C3%BClet%C3%A9snapja_tisztelet%C3%A9re_Budapest_Gondolat_2006_p_309_323

-Szilágyi Loránd: A magyar királyi kancellária szerepe az államkormányzatban 1458–1526. Bp., 1930. Különlenyomat a „Turul” 1930. évi XLIV. kötetéből.

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Turul-turul-1883-1950-1/1930-1617E/1930-34-16355/a-magyar-kiralyi-kancellaria-szerepe-az-allamkormanyzatban-14581526-1635F/i-a-kancellaria-szervezete-16363/>

-Kubinyi András: Adatok a Mátyás-kori királyi kancellária és az 1464. évi kancelláriai reform történetéhez. In: Publicationes Universitatis Miskolciensis. Sectio Philosophica. 9, No. 1 (2004) 25–58.

http://epa.oszk.hu/02100/02137/00001/pdf/EPA02137_ISSN_1219-543X_tomus_9_fas_1_2004_hun_eng_025-058.pdf

-Csákó Judit: Kancellária és történetírás a 14. századi Magyarországon. Történelmi szemle 59 (2017) 77–101.

https://tti.abtk.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz2017_1/Csk.pdf

9. A hiteles helyek

-Loca credibilia. Hiteleshelyek a középkori Magyarországon. Szerk. Fedeles Tamás–Bilkei Irén. Pécs, 2009. (Tanulmányok a Pécsi Egyházmegye Történetéből IV.) *(több idevágó tanulmányt is tartalmaz!)*

https://www.academia.edu/39795833/Loca_credibilia_Hiteleshelyek_a_k%C3%B6z%C3%A9pkori_Magyarorsz%C3%A1gon_Szerk_Fedeles_Tam%C3%A1s_Bilkei_Ir%C3%A9n_P%C3%A9cs_2009_Tanulm%C3%A1nyok_a_P%C3%A9csi_Egyh%C3%A1zmegye_T%C3%B6rt%C3%A9net%C3%A9b%C3%B6l_IV

- Solymosi László: A bencés konventek hiteleshelyi oklevéladásának kezdetei. In: Mons

Sacer 996-1996. Pannonhalma 1000 éve. I. Szerk. Takács Imre. Pannonhalma, 1996. 481–498.

-Kőfalvi Tamás: A hiteleshelyek a középkori Magyarországon. Acta Universitatis Szegediensis. Acta Historica. Tomus CXXV (2007) 79–91.

http://acta.bibl.u-szeged.hu/2990/1/historica_125_079-091.pdf

-Bónis, György: A közhitelőség szervei Magyarországon és a magyar hiteleshelyi levéltárak. Levéltári Szemle 14 (1964) 118–142.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariSzemle_14_1964/?pg=123&layout=s

-Mezey László. A hiteleshely a közhitelőség fejlődésében és III. Béla szerepe. In: Középkori kútfőink kritikus kérdései. Szerk., J. Horváth J. – Székely Gy. Budapest, 1974. 315–332.

-Miklósy Zoltán: Hiteles hely és iskola a középkorban. Levéltári Közlemények (1940–41) 170–178.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKozlemenyek_18-19/?query=Hiteles%20hely%20%C3%A9s%20iskola%20a%20k%C3%B6z%C3%A9pkorban&pg=171&layout=s

-Érdújhelyi Menyhért: A közjegyzőség és a hiteles helyek Története Magyarországon. Budapest, 1899. <http://real-eod.mtak.hu/5435/1/000905857.pdf>

-Solymosi László: A hiteleshelyek számának alakulása a 14–15. században. In: Tisztelet-kör. Történeti tanulmányok Draskóczy István egyetemi tanár 60. születésnapjára. Szerk. Mikó Gábor–Péter Bence–Vadas András. Bp., 2012. 545–559

-Kőfalvi Tamás: Hiteleshelyek a középkori Magyarországon. Acta Universitatis Szegediensis Acta historica 125. Tom / 2007. 79–91.

http://acta.bibl.u-szeged.hu/2990/1/historica_125_079-091.pdf

10. A közjegyzők írásbelisége

-700 éves a közjegyzőség Magyarországon (Studia notarialia Hungarica 9.). Szerk. Rokolya Gábor. Budapest, 2008. *(több idevágó tanulmányt is tartalmaz!)*

<https://adoc.pub/700-eves-a-kzjegyzoseg-magyarorszagon.html>

-Barta István: Középkori közjegyzőségeink történetéhez: In Emlékkönyv Szentpétery Imre születése hatvanadik évfordulójának ünnepére. Budapest, 1938.

-Deák István: A magyar közjegyzőség fejlődése. Köztes-Európa 7 (2015) 1–2. szám. 82–92.

http://acta.bibl.u-szeged.hu/36153/1/vikek_017_018_082-092.pdf

-Érdújhelyi Menyhért: A közjegyzőség és a hiteles helyek Története Magyarországon. Budapest, 1899. <http://real-eod.mtak.hu/5435/1/000905857.pdf>

-Bónis György: A sasadi tizedper közjegyzői a 15. század derekán. Levéltári Közlemények 42 (1971) 103–113.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKozlemenyek_42/?pg=106&layout=s

11. A magyar nyelvű írásbeliség elterjedése

-Általánosságban az anyanyelvű írásbeliségre:

Solymosi László: Anyanyelv és jogi írásbeliség a középkori Magyarországon. Történelmi Szemle 53 (2011) 479–501. https://tti.abtk.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz2011-4/479-502_solymosi.pdf

-Istványi Géza: A magyarnyelvű írásbeliség kialakulása. Bp., 1934. (A Pázmány Péter Tudományegyetem Történelmi Szemináriumának Kiadványai 1. Oklevél- és Címertani

Tanszék) http://real-eod.mtak.hu/7584/1/201_219_000993356.pdf

-Bakonyi Zsuzsanna: Magyar nyelvű írásbeliség a 16. századi Nagyszombaton. Doktori (PhD) értekezés. RKE TDI, Eger, 2017. 12–24.

http://disszertacio.uni-eszterhazy.hu/47/1/Bakonyi%20Zsuzsanna_%C3%A9rtekez%C3%A9s.pdf

-Középkori leveleink 1541-ig. Szerk. Hegedus Attila–Papp Lajos. Tankönyvkiadó, Bp., 1991. (Régi Magyar Levelestár 1.) <http://mek.oszk.hu/17600/17642/17642.pdf>

-Gulyás László Szabolcs: From Latin to Hungarian. Transforming of official Written Practice in the Market-Towns of Hegyalja from the 14th to the 17th Century. Studia Historica Nitriensia 21 (2017) 67–86.

https://www.academia.edu/33655453/From_Latin_to_Hungarian_Transforming_of_official_Written_Practice_in_the_Market_Towns_of_Hegyalja_from_the_14th_to_the_17th_Century

-Tarnai Andor: „A magyar nyelvet írni kezdik” Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon. Bp., 1984. 9–25. (III: fejezet: A magyar nyelv a latinság iskolájában)

<https://mek.oszk.hu/16900/16923/16923.pdf>

12. A jogtudó értelmiség a középkori Magyarországon

-Gulyás László Szabolcs: Literátus szerepek – literátus egzisztenciák. Középkor végi írástudók a rurális térben. In: Mindenki vágyik a tudásra, de az árát senki sem akarja megadni. Az oktatás finansziális háttere és haszna a középkorban és a korai újkorban. Szerk. Haraszti Szabó Péter – Kelényi Borbála – Simon Zsolt. Bp., 2019. 15–37.

https://www.academia.edu/43031986/Liter%C3%A1tus_szerepek_liter%C3%A1tus_egzisztenci%C3%A1k_K%C3%B6z%C3%A9pkor_v%C3%A9gi_%C3%ADr%C3%A1stud%C3%B3k_a_rur%C3%A1lis_t%C3%A9rben_Roles_of_Literates_Subsistences_of_Literates_Scribes_in_Rural_Space_at_the_End_of_The_Middle_Ages

-Jakó Zsigmond – Radu Manulescu: A latin írás története. Bp., 1987. (az *Íráshasználat, írásktatás, írástudás a középkorban c. fejezet kapcsolódó részei*)

ennek internetes változata: <https://core.ac.uk/download/pdf/35136563.pdf>

-Az értelmiség Magyarországon a 16–17. században. Szerk. Zombori István. Szeged, 1988.

(Kubinyi András és Köblös József tanulmányai!)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_CSON_Sk_0000_1_1988_Az_ertelmiseg_magyarorszagon/?pg=0&layout=s

-Bónis György: Jogtudó értelmiség a Mohács előtti Magyarországon. Bp., 1971.

-Köblös József: Az egyházi középréteg Mátyás és a Jagellók korában. Budapest, 1994.

-Kubinyi András: Polgári értelmiség és hivatalnokrétege Budán és Pesten a Hunyadi- és Jagelló-korban. Levéltári Közlemények 39. (1968) 205–231.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKozlemenyek_39/?pg=214&layout=s

-Mezey László: Deákság és Európa. Irpdalmi műveltségünk alapvetésének vázlata. Bp., 1979.

<https://mek.oszk.hu/16900/16940/16940.pdf>

-Haraszti Szabó Péter 2017: Párhuzamos életrajzok? Kúriai és kancelláriai jegyzők egyetemjárása és karrierlehetőségei a Zsigmond-korban. *Aetas* 32 (2017) 3. sz. 111–127.

https://www.academia.edu/36823407/P%C3%A1rhuzamos_%C3%A9letrajzok_K%C3%BArriai_%C3%A9s_kancell%C3%A1riai_jegyz%C5%91k_egyetemj%C3%A1r%C3%A1sa_%C3%A9s_karrierlehet%C5%91s%C3%A9gei_a_Zsigmond_korban

13. A magyarországi szőlőművelés írásbelisége

-Gulyás László Szabolcs: A középkori szőlőművelés és borkereskedelem információtörténeti vizsgálatának lehetőségei. *Aetas* 27 (2012) 4. sz. 155–175.

https://www.academia.edu/2644861/A_k%C3%B6z%C3%A9pkori_sz%C5%91l%C5%91m%C5%B1vel%C3%A9s_%C3%A9s_borkereskedelem_inform%C3%A1ci%C3%B3t%C3%B6rt%C3%A9neti_vizsg%C3%A1lat%C3%A1nak_lehet%C5%91s%C3%A9gei_The_role_of_information_flow_and_literacy_in_medieval_viticulture_and_wine_trade

-Gulyás László Szabolcs: Csontos Éliás bártfai szőlőgondnok középkor végi hegyaljai számadásai. In: Magyar gazdaságtörténeti évkönyv 2019. Uradalom-vállalat. Főszerk. Kövér György - Pogány Ágnes - Weisz Boglárka. Bp. 2019. 75–101.

https://www.academia.edu/40223167/Csontos_%C3%89li%C3%A1s_b%C3%A1rtfai_sz%C5%91l%C5%91gondnok_k%C3%B6z%C3%A9pkor_v%C3%A9gi_hegyaljai_sz%C3%A1mad%C3%A1sai_The_Accounts_of_Vineyard_Overseer_%C3%89li%C3%A1s_Csontos_of_Bardejov_Operating_in_the_Hegyalja_region_in_the_Late_Middle_Ages

-Kubinyi András: A mezőgazdaság történetéhez a Mohács előtti Budán. Gallinczer Lénárt számadáskönyve 1525-ből. In: Tanulmányok Budapest középkori történetéről I–II. (Várostörténeti tanulmányok 10.) Budapest, 2009. I. 407–447.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BFLV_Vt_2009_TanBudKozepkorTort_1/?pg=408&layout=s

-Gecsényi Lajos: Bártfa város hegyaljai szőlőgazdálkodása 1485–1563. Agrártörténeti Szemle 8 (1966) 470–485.

http://real-j.mtak.hu/1352/1/AGRARTORTSZLE_08.pdf

-Mollay Károly: Soproni élet a 15. század második felében. (A Haberleiter-család története). Első rész. Soproni Szemle 5 (1941) 2. sz. 109–122.

https://epa.oszk.hu/01900/01977/00017/pdf/EPA01977_Soproni_Szemle_1941-v-2.pdf

14. A levelezés a középkori Magyarországon

- A magyar irodalom története I. kötet. A kezdetektől 1800-ig. Főszerk. Szegedy-Maszák Mihály. Budapest, 2008. (Váradi Péter és leveleskönyve c. fejezet)

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_542_03_A_magyar_irodalom_tortenetei_1/ch17.html

-Középkori leveleink 1541-ig. Szerk. Hegedus Attila–Papp Lajos. Tankönyvkiadó, Bp., 1991. (Régi Magyar Levelestár 1.) <http://mek.oszk.hu/17600/17642/17642.pdf>

-Árpád-kori és Anjou-kori levelek. (Nemzeti könyvtár. Levelestár). Sajtó alá rendezte Makkay László – Mezey László. Bp., 1960. *(A két bevezető tanulmány és a forrásközlés!)*

<https://mek.oszk.hu/16900/16933/16933.pdf>

-Czigány Zoltán: Középkori magyar levelek. A levélírás mint ars – és mint a lélek megnyilatkozása. Iskolakultúra 21 (1994) 69–74.

http://misc.bibl.u-szeged.hu/44451/1/iskolakultura_1994_021_069-074.pdf

-Marton Szabolcs: Középkori galambposta (Szentföld, Európa, Magyarország) Jelkép 2014/3. sz.

https://communicatio.hu/jelkep/2014/3/marton_szabolcs.htm

-Terbe Erika: Egy 16. századi levelezés feldolgozásának tanulságai. In: Forráskutatás, forráskiadás, tudománytörténet. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 229). Budapest, 2009. 129–136.

http://real.mtak.hu/92819/1/Forraskonf1_Terbe.pdf

-Régi magyar levelestár. 16–18. század. Szerk. Hargittay Emil. Bp., 2002.

<http://vmek.nif.hu/06200/06208/html/index.htm>

15. A magyar perjog kialakulása a középkorban

16. A női nem külön jogai a középkori magyar jogrendszerben és oklevelekben

-Timon Ákos: Magyar alkotmány- és jogtörténet. Bp., 1910. (a leánynegyedre, hitbérre, jegy- és nászajándékra, hajadoni jogra, özvegyi jogra, hozományra vonatkozó részek.)

https://mandadb.hu/common/file-servlet/document/1072483/default/doc_url/980_OGYK_000206562_00572750lo_wm.pdf

-Kelemen László: A leánynegyed = Quartalium. In: Acta Litterarum ac Scientiarum Regiae Universitatis Hungaricae Franciscus-Josephinae: sectio juridico-politica, 1. (1928) 159-218.

http://acta.bibl.u-szeged.hu/6187/1/juridpol_001_159-218.pdf

-Banyó Péter: Birtoköröklés és leánynegyed. Kísérlet egy középkori jogintézmény értelmezésére. Aetas 15 (2000) 76–92.

http://acta.bibl.u-szeged.hu/40954/1/aetas_2000_003_076-092.pdf

-Homoki-Nagy Mária: Gondolatok a női különjogokról. In: Ünnepi kötet Dr. Blazovich László egyetemi tanár 70. születésnapjára. Szerk. Balogh Elemér – Homoki-Nagy Mária. Szeged, 2013. 297–308.

http://digit.bibl.u-szeged.hu/00000/00051/00440/juridpol_075_297-308.pdf

-Koncz Ibolya Katalin: A jegyajándék és a hitbér jogtörténeti gyökerei. Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica, Tomus XXX/1. (2012) 67–73.

<https://adoc.pub/a-jegyajandek-es-a-hitber-jogtrteneti-gykerei-koncz-ibolya-k.html>

-Gáspár Gabriella: A nők birtoköröklése a Nádasd nemzetségben 14. századi források alapján. Vasi Szemle 73 (2019) 4. sz. 411–426.

http://www.vasiszemle.hu/2019/04/Gaspar_Gabriella.pdf

17. A dologi jog

18. A végrendeletek és a kegyes adományok a középkori Magyarországon

- Homoki-Nagy Mária: A törvényes öröklés jogi szabályozása Magyarországon 1861-ig. Acta Universitatis Szegediensis: Acta juridica et politica 58. Tom. 1-41. Fasc. / 2000. 211–231.

http://acta.bibl.u-szeged.hu/7053/1/juridpol_058_211-231.pdf

-Szende Katalin: „Míg el nem éri a nagykorúságot...” Gyermek a középkori magyarországi városi végrendeletekben. Soproni Szemle 62 (2008) 250-261.

https://www.academia.edu/5215949/M%C3%ADg_el_nem_%C3%A9ri_a_nagykor_%C3%BAs%C3%A1got_Gyermekek_a_k%C3%B6z%C3%A9pkori_magyarorsz%C3%A1gi_v%C3%A1rosi_v%C3%A9grendeletekben

-Gulyás László Szabolcs: Mezővárosi polgárok kegyes adományai a középkorban. In: Debrecen város 650 éves. Várostörténeti tanulmányok. (Speculum Historiae Debreceniense 7.) Szerk. Bárány Attila – Papp Klára – Szálkai Tamás. Debrecen, 2011. 183-204.

https://www.academia.edu/2644307/Mez%C5%91v%C3%A1rosi_polg%C3%A1rok_kegyes_adom%C3%A1nyai_a_k%C3%B6z%C3%A9pkorban_Pious_donations_of_market_town_citizens_in_the_Middle_Ages

- Fedeles Tamás: Egy középkori főúri család vallásossága. Az Újlakiak példája. Századok 145 (2011) 377-418.

https://www.academia.edu/39262695/Egy_k%C3%B6z%C3%A9pkori_f%C5%91%C3%B1ri_csal%C3%A1d_vall%C3%A1soss%C3%A1ga_Az_%C3%A9jlakiak_p%C3%A9ld%C3%A1ja_The_Religion_of_a_medieval_Hungarian_Aristocratic_Family_The_Example_of_the_%C3%A9jlaki

-Solymosi László: Középkori végrendeleteink forrásértékéről. Tiszatáj 28 (1974) 6. sz. 26-29.

http://tizataj.bibl.u-szeged.hu/8330/1/tizataj_1974_006_026-029.pdf

-A Soproni Szemle 1999. évi végrendeletekkel foglalkozó különszámának cikkei.

<https://epa.oszk.hu/01900/01977/00205/pdf/>

